

DOSSIER DE SUPORT

1. La comunicació.

2. El llenguatge humà i la comunicació.

3. Classificació dels signes

4. Elements de la comunicació.

5. La comunicació oral: Elements

6. La comunicació oral. Elements no verbals

Característiques de la llengua oral

Classificació dels missatges orals

L'entrevista oral

L'entrevista escrita

El qüestionari Proust

7. Classes de missatges escrit

La descripció

El resum

Bkossa

8. Llengua oral i llengua escrita

9. La comunicació escrita

1. La comunicació.

Iniciem el camí de l'estudi de la llengua oral i de la llengua escrita, però abans, ens aturarem a reflexionar sobre l'objectiu bàsic de qualsevol llengua: la comunicació.

2. El llenguatge humà i la comunicació.

Les persones des que naixem vivim en societat, és a dir, en contacte amb d'altres persones. Primer la família, l'escola, els companys i les companyes, després d'altres centres educatius i d'altres situacions. En tots aquests llocs i amb totes les persones tenim necessitat de comunicar-nos-hi.

Aquesta necessitat i capacitat, que posseeix tothom, no és exclusiva de les persones, també els animals poden comunicar-se, però sempre d'una forma més simple i sense llenguatge.

Comunicar significa posar en comú els nostres desitjos, sentiments, pensaments, informacions, dubtes, etc., i ho fem a través del llenguatge. Aquest ha estat des de sempre l'instrument bàsic de relació entre les persones i s'ha utilitzat per a interpretar la nostra vida quotidiana.

El llenguatge humà és una capacitat innata de les persones, de tal manera que es pot dir que naixem "programats" per parlar, per poder comunicar-nos mitjançant sistemes de signes.

Posem en pràctica aquesta capacitat a través d'una llengua que aprenem en societat.

3. Classificació dels signes

Els signes poden ser:

- verbals (sons, lletres i signes de puntuació)
- no verbals (gestos, expressió facial, objectes, etc.)

Els signes verbals o la comunicació verbal: Els sons (vocàlics i consonàntics), ordenats segons la nostra llengua -en el nostre cas, la catalana-, esdevenen paraules i frases amb sentit. Els fem servir per a qualsevol tipus de comunicació oral. Les lletres (les vocals i les consonants) i els signes de puntuació (l'interrogant, els dos punts, la coma, etc.), que transcriuen de forma escrita els sons verbals, formen paraules i frases amb significat i ens són útils per a la comunicació escrita.

Els signes no verbals o la comunicació no verbal: Els gestos de les mans, dels braços, espatlles, cap, etc., els moviments dels ulls, el nas, els llavis, etc., són signes que també expressen paraules i frases amb sentit i que serveixen per a reforçar o reemplaçar la comunicació oral verbal.

4. Elements de la comunicació.

La comunicació és un acte participatiu entre dos elements: l'emissor/a (qui emet la informació) i el o la receptor/a (qui la rep).

L'emissor i el receptor poden ser una o moltes persones o un objecte.

El receptor capta el missatge o la informació, però no sempre es queda quiet i callat. Per exemple si una teva amiga (emissora) et pregunta : -Aniràs a la festa del Carles? i tu li respons: -Sí. I tu? en aquest moment tu ja ets l'emissor i ella és la receptora. Us heu intercanviat els papers.

D'aquesta manera, l'acte comunicatiu pot durar fins que s'hagin intercanviat tota la informació.

Recorda que la comunicació té com a objectiu la transmissió d'un missatge i per a poder-lo transmetre, cal la presència dels elements següents:

1. L'emissor/a, que origina i emet el missatge o informació.
2. El receptor/a anomenat també destinatari, que rep la informació o missatge.
3. El missatge, que és la informació que es vol transmetre.
4. El canal, que és el mitjà que s'utilitza per enviar el missatge. Pot ser oral, escrit, visual, gestual, etc., o més concretament una carta, el telèfon, l'aire, etc.
5. El codi, que és un conjunt de signes i de regles comunes, conegudes per l'emissor/a i el receptor/a. Per exemple la llengua parlada o escrita és un codi. També trobem codis tàctils com el braille, codis sonors com el morse o visuals com el de circulació.
6. El context, que és el conjunt de signes que envolten un altre signe.
7. La situació, que és el conjunt de circumstàncies que envolten un acte de comunicació.

Observeu i llegiu la situació comunicativa que se us presenta en l'exemple:

Emissora: la noia que vol comprar unes sabates.

Receptor: el dependent.

Missatge: "Aquestes sabates em van petites."

Canal: l'aire (oral)

Codi: llengua parlada.

Context: cada una de les paraules respecte de les altres.

Situació: la botiga i l'acte de comprar.

5. La comunicació oral: Elements

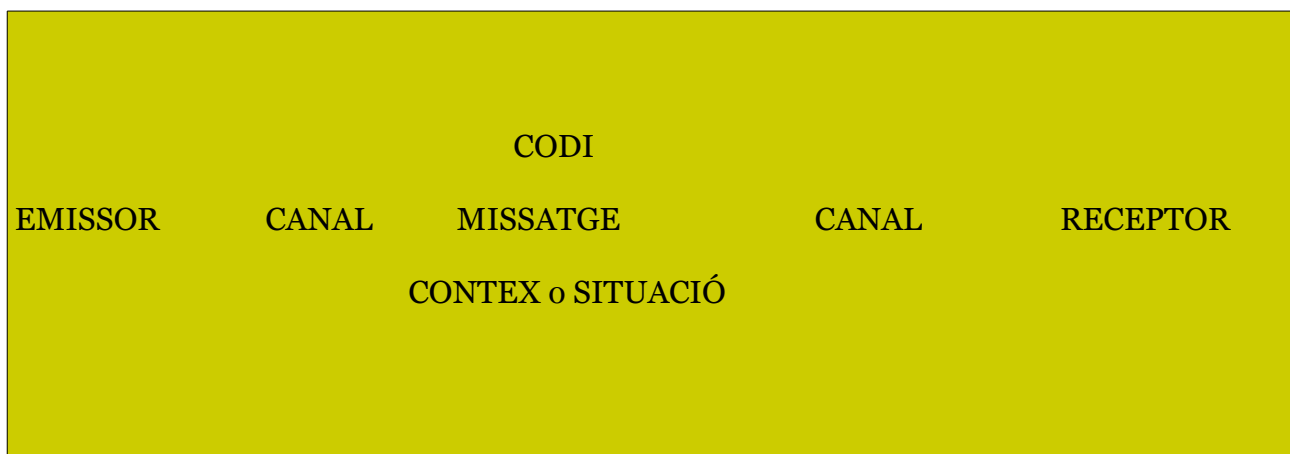
Us hem explicat que el llenguatge és una capacitat, i alhora és l'instrument bàsic que tenim totes les persones per relacionar-nos, per intercanviar-nos informació o en definitiva per comunicar-nos.

També heu après quins són els elements bàsics que intervenen en qualsevol acte comunicatiu. Ara veurem els elements que hem de tenir presents quan ens comuniquem oralment.

Recordeu que la comunicació:

- És un acte participatiu i de relació entre les persones.
- Té com a objectiu la transmissió d'un missatge o l'intercanvi d'informacions.

En qualsevol acte de comunicació, i també en la comunicació oral, hi intervenen els elements següents:

Ara, observarem, reconeixem i reflexionarem sobre com intervenen aquests elements en els diversos actes de comunicació oral, que vivim quotidianament. Però sobretot ens fixarem en el codi i en la situació, ja que aquests influeixen directament en tots els altres

a) El codi:

Utilitzem un sistema comú (conjunt d'elements relacionats entre ells) que és la llengua catalana i està composta per signes orals (sons vocàlics i consonàntics) que poden anar acompanyats de signes no verbals (gestos, expressió facial...). Més endavant, veurem com també el codi no verbal (gestual) que nosaltres fem servir habitualment, quan ens comuniquem oralment, pot tenir significats diferents en d'altres comunitats veïnes.

b) La situació (context):

Observa aquestes situacions de comunicació oral:

Un noi es lleva i pregunta cridant:	-Mare! On són les sabatilles esportives?
Un noi que mentre es posa "guapo" escolta la ràdio.	
Un noi que esmorza i manté una conversa amb la seva germana:	-Ostres tu! Avui em toca mates. Són un pal! -Tranqui tio! Que el món no s'acaba aquí.
Una assemblea de classe. Tutoria, debat. Tots estan asseguts i un aixeca el braç i parla.	-Opino que sovint maltractem els animals i no estic gens d'acord en allò que deia la Mercè de fer l'estètica als gossos.
Un noi que fa una pregunta a la professora.	-No entenc què és un dígraf. Podria tornar-ho a explicar.
Un noi truca per telèfon al 010 per demanar.	-Podria dir-me en quina posició he quedat a la cursa de la Mercè. -Quin número de dorsal tenies? i com et dius? -Em dic Xavier Vilalta i tenia el 6027. -Ocupes la posició 1559.

Fixeu-vos que al llarg del dia, des que ens llevem fins que ens n'anem a dormir, vivim i compartim diferents situacions comunicatives orals, algunes més informals i d'altres més formals. En canviar la situació (lloc, receptors, tipus de missatge) variem la forma d'emetre el missatge. Utilitzem, doncs, registres⁽¹⁾ diferents.

En qualsevol situació comunicativa, tots i totes, com a emissors que som, cal que tinguem present:

- Amb qui parlem o a qui ens dirigim. L'edat del receptor, si és gran o jove; el grau de coneixença, si és conegut o desconegut; el càrrec que ocupa, etc.
- La intenció o allò que ens proposem quan parlem. Segons si demanem alguna cosa, si expressem sentiments (tristesa, alegria, ràbia, etc.), opinem sobre temes, o exposem dubtes.
- El tipus de missatge (conversa, discurs, debat, entrevista, exposició, etc.) i si és espontani o preparat.

6. La comunicació oral. Elements no verbals

Recordeu els conceptes que hem après en relació a l'acte de comunicació oral. Hem insistit sobretot en un dels elements que en forma part: el codi. L'hem definit com un sistema de signes orals (sons vocàlics i consonàntics) reforçat –i de vegades reemplaçat– per signes no verbals (gestos, expressió facial...) que equivalen a paraules i frases amb sentit, perquè transmeten informació (sentiments o estats d'ànim, coneixements, etc.). El codi és un element fonamental de la comunicació oral, ja que en certa manera la determina: l'emissor i el receptor han de compartir, total o parcialment, el mateix codi perquè l'acte comunicatiu sigui eficaç.

⁽¹⁾ registre: varietat en l'ús de la llengua. Pot ser més formal-culte, científic-tècnic, estàndard- o més informal-familiar, col.loquial, vulgar-.

Abans hem prestat una atenció especial al codi de caràcter verbal o lingüístic. Ara analitzarem com intervenen els elements no verbals en els diversos actes de comunicació oral que vivim quotidianament, cada dia.

En una situació de comunicació, formal o informal, el missatge no solament arriba a qui ens escolta per mitjà de la nostra veu, sinó que els gestos de les mans, dels braços, del cos i l'expressió de la cara també ens ajuden a transmetre'l. Podem afirmar, doncs, que els elements o signes no verbals són inevitables en la majoria de situacions de comunicació oral.

Fem-ne la prova:

si hem d'explicar què és una escala de cargol a algú que no n'ha vist mai cap, de forma instintiva, se'ns mouen la mà i el dit i, d'aquesta manera, reforcem allò que hem d'expressar en paraules.

Per tant, podem arribar a la conclusió següent:

- la veu, la intensitat, l'entonació i l'articulació, és el principal suport físic de què ens valem quan parlem. Hi ha molts oficis en què la veu té un paper molt important.
- L'expressió corporal contribueix a reforçar el missatge que transmetem o que rebem.
- Tots dos són elements imprescindibles per a un ús correcte de l'expressió oral.

Quan es parla d'expressió corporal es fa referència als signes facials –expressió de la cara-, als gestos i també a les postures que fem amb el cos.

Els signes facials ens indiquen, amb força precisió, l'estat d'ànim d'una persona. L'alegria, la sorpresa, l'afecte, etc. són fàcils de notar segons els moviments de la cara de la persona amb qui parlem. Per exemple, els ulls són molt expressius; segons la durada de la mirada, emetrem missatges molt diversos: desig, severitat, afecte, desil.lusió, etc.

Els gestos solen acompanyar les paraules, tot i que en el mim o en el llenguatge dels sordsmuts els gestos substitueixen les paraules.

La dactilologia és l'art de conversar per mitjà de signes convencionals fets amb els dits, emprat com a llenguatge pels sordsmuts

Quan preguntem, prometem o amenacem, diem unes paraules indispensables, però sobretot gesticulem amb les mans, els braços i la cara de forma adequada al tipus d'acte de comunicació.

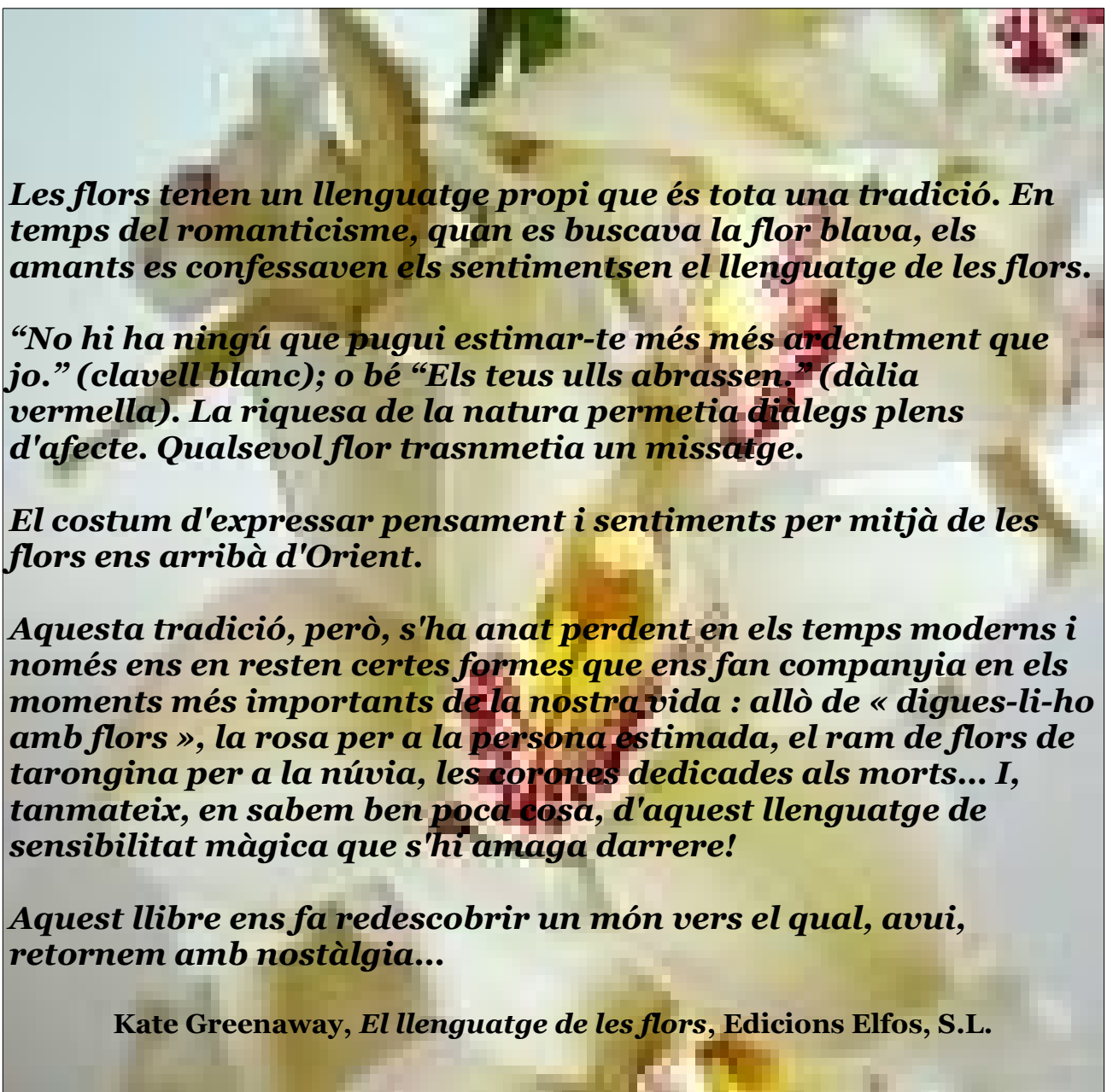
Les postures del cos reflecteixen el grau de formalitat o d'interès de la situació quan parlem o escoltem. També reforcem allò que volem comunicar. Per exemple, un professor que

sempre expliqui les lliçons assegut darrere la taula serà diferent d'un altre que les expliqui en postures diverses : assegut, dret, escrivint a la pissarra, passejant, etc.

Recordeu que el codi no verbal ha de ser comú a un grup d'individus a fi que hi pugui haver comunicació.

D'altra banda, però, penseu que a cultures diferents corresponen sistemes no verbals diferents, és a dir, cada comunitat crea el seu propi codi no verbal per expressar la realitat. I aquest codi no verbal pot ser diferent del d'altres comunitats, o bé tenir un altre significat. Així, en alguns països orientals se saluden traient la llengua o neguen una cosa movent el cap de dalt a baix.

Llegiu la introducció del llibre *El llenguatge de les flors*:

Les flors tenen un llenguatge propi que és tota una tradició. En temps del romanticisme, quan es buscava la flor blava, els amants es confessaven els sentiments en el llenguatge de les flors.

“No hi ha ningú que pugui estimar-te més més ardentment que jo.” (clavell blanc); o bé “Els teus ulls abrassen.” (dàlia vermella). La riquesa de la natura permetia diàlegs plens d'afecte. Qualsevol flor transmetia un missatge.

El costum d'expressar pensament i sentiments per mitjà de les flors ens arribà d'Orient.

Aquesta tradició, però, s'ha anat perdent en els temps moderns i només ens en resten certes formes que ens fan companyia en els moments més importants de la nostra vida : allò de « digues-li-ho amb flors », la rosa per a la persona estimada, el ram de flors de tarongina per a la núvia, les corones dedicades als morts... I, tanmateix, en sabem ben poca cosa, d'aquest llenguatge de sensibilitat màgica que s'hi amaga darrere!

Aquest llibre ens fa redescobrir un món vers el qual, avui, retornem amb nostàlgia...

Kate Greenaway, *El llenguatge de les flors*, Edicions Elfos, S.L.

Característiques de la llengua oral

Recordeu que ja heu observat, reflexionat, estudiat i après les qüestions següents:

- Què és el llenguatge i com es pot classificar
- Què significa comunicar.
- Quins són els elements de la comunicació humana.
- Els signes o elements verbals de la comunicació oral.
- Els signes o elements no verbals de la comunicació oral.

Llegiu atentament les característiques generals de la llengua oral :

- **Expressem els missatges mitjançant la veu i els comprenem amb l'oïda.**
- **És rica en entonacions.** Acostumem a modular la veu segons la intenció o l'actitud que prenguem.
- **És espontània.** La majoria de missatges orals els transmetem de forma espontània, sense haver preparat o elaborat un pla o esquema previ.
- **Les paraules o les frases, no es poden esborrar però es poden rectificar.** Penseu que, quan parlem, podem modificar allò que diem segons les reaccions que anem observant en qui ens escolta.
- **És immediata en el temps i en l'espai.**
- **Es val de signes o elements no verbals.** L'expressió corporal reforça sovint la idea que volem expressar i, a vegades, reemplaça algunes paraules.

Llegiu atentament els recursos que utilitzem habitualment quan parlem:

- **Frases breus.** L'expressió corporal reforça la idea que volem expressar.
- **Frases inacabades o trencades.** L'expressió corporal reemplaça algunes paraules.
- **Supressió d'alguns elements de la frase.** Algunes vegades suprimim el subjecte de l'oració; d'altres el verb. Així la llengua es fa més àgil
- **Ús repetitiu de conjuncions**
- **Variació d'ordre d'alguns mots de l'oració.** Per exemple, espontàniament o lliurement col·loquem el subjecte darrere del verb
- **Entonacions diverses.**
- **Ús d'exclamacions.**
- **Ús d'onomatopeies** i repetició d'un mateix so o sons dins de la frase
- **Tics lingüístics.** Són paraules que no tenen cap significat en especial, però serveixen per cridar l'atenció i les utilitzem normalment sense adonar-nos-en. Per exemple: *tio, tu*, etc.
- **Abreujament de mots.** Per exemple: *profe, tele*, etc.
- **Lèxic poc precís.** Per exemple :*allò, això, cosa*, etc.
- **Ús de barbarismes** en situacions més informals.
- **Frases fetes de tipus col·loquial.** Per exemple l'expressió "*t'han venut gat per llebre.*"
- **Repetició de paraules.** S'usen perquè els qui t'escolten t'entenguin.

7. Classificació dels missatges orals

Un **missatge oral** és la informació que emetem quan parlem i que rebem quan escoltem. Aquest tipus d'informació pot ser breu o ampli.

Si el missatge és breu, sol ser espontani, encara que en alguns casos és convenient utilitzar formes fixades. Fixeu-vos en les següents situacions comunicatives i us n'adonareu que habitualment utilitzem formes semblants:

Presentacions:

Encantat de conèixer-te

Hola, molt de gust

Salutacions:

Hola, com estàs? Quant de temps sense veure't!

Com va tot?

Bon dia, me n'alegro molt de veure't

Comiat:

Fins aviat

A reveure

Ha estat un plaer, fins la propera

Agraïments:

Agraeixo molt les teves paraules

Estic molt content que hakis acceptat. Gràcies

Gràcies per tot, ets molt amable.

T'estic molt agraït.

Disculpes:

Ho lamento, no era la meva intenció molestar-te

No saps com ho lamento

Disculpa'm sisplau

Perdona'm, ha estat una equivocació

Felicitacions:

Has fet un bon treball. Enhorabona

Et felicito, has estat genial

Condols: Quan algú perd una persona estimada diem

T'acompanyo en el sentiment

Podem classificar els missatges orals des de dos punts de vista diferents:

- Segons el nombre d'emissors (persones que parlen) en una situació comunicativa poden ser **individuals** o **plurals**:

En els missatges orals individuals una sola persona es dirigeixi a un públic, i prèviament ha de preparar allò que dirà.

En els missatges orals plurals, hi intervenen activament dues persones o més.

Individuals: discurs / conferència / exposició

Plurals: debat / diàleg / assemblea / entrevista / conversa / tertúlia

- Segons el grau de formalitat tenim els **espontanis** i els **preparats**. En els primers, ens expresseu amb més naturalitat, mentre que en els segons ha d'haver-hi una elaboració prèvia.

Espontanis: diàleg / conversa entre coneguts / conversa telefònica / tertúlia

Preparats: exposició / conferència discurs / entrevista / debat / assemblea

El **diàleg** és la forma més comuna i habitual que fem servir per a comunicar-nos oralment. Cada dia, conversem cara a cara amb algú, ens entretenim parlant amb l'amic, la professora, el venedor, la veïna, la mare, etc. En tots aquests actes de comunicació oral el que estem fent és conversar amb una o més persones, és a dir dialoguem.

Les **característiques** que presenten els diàlegs són pràcticament les mateixes que us explicàvem sobre la llengua oral. Cal matisar, però, que quan aquest tipus de missatge es produeix, l'emissor i el receptor es troben al mateix moment i en un mateix lloc, per tant són receptors i emissors alhora. I que quan intervé un dels dos, ho fa per a preguntar, invitar, felicitar, retreure, demanar, enunciar, exclamar, manar, etc.

Quan conversem entre coneguts - companys i companyes -, convé que tinguem presents algunes **normes**, que ens seran útils per a millorar la comunicació entre nosaltres:

- Escoltar els altres sense tallar-los la paraula.
- Respectar l'opinió dels altres.
- Intervenir sense aixecar el to de veu.
-

La conversa telefònica és una modalitat del diàleg en la qual el canal utilitzat és el telèfon. En una conversa telefònica la relació que es dona entre l'emissor i el receptor és la següent:

- No es veuen perquè estan en llocs diferents
- Comparteixen el mateix temps
- Són emissors i receptors alternativament
- Han d'utilitzar un llenguatge precís
- Fan servir expressions per comprovar que la comunicació no s'ha interromput:
M'escoltes? Em sents? Sí...

Quan truquem per telèfon i ens trobem amb un **contestador automàtic** necessitem ser molt precisos i clars en allò que volem dir, així ens estalviarem haver de trucar una altra vegada per deixar el missatge.

La tertúlia és un tipus de missatge oral, en el qual intervenen de forma espontània un grup de persones, per parlar sobre un tema concret o diversos temes.

Les característiques que presenta la tertúlia són les següents:

- Els interlocutors no preparen els temes
- Es conversa sobre temàtiques diverses
- El to sol ser col·loquial

L'entrevista oral

L'entrevista oral és un tipus de missatge oral preparat, en el qual intervenen parlant dues o més persones. Una és l'entrevistador/a i l'altra la persona entrevistada (en alguns casos, com ara un grup musical, pot ser més d'una). Ens arriba a nosaltres, com a públic, a través de la ràdio o de la televisió. Hi ha diverses classes d'entrevistes: informativa, d'opinió, de personalitat, etc... Se n'escull una o una altra segons la intenció de l'entrevistador/a.

Una entrevista, malgrat que sigui oral, no es pot improvisar. És necessari que confeccionem un guió previ sobre tot allò que vulguem preguntar.

A continuació us presentem un model de l'estructura que segueix qualsevol entrevista oral:

- Presentació de la persona entrevistada als oïdors
- Motiu de l'entrevista
- Preguntes amb guió escrit, però que pel fet de ser una entrevista oral, es pot anar modificant sobre la marxa.
- Conclusió de l'entrevista.
- Comiat de la persona entrevistada i dels oïdors.
-

L'entrevista escrita

L'entrevista també es pot presentar a través d'un text escrit. Aleshores, hi ha una sèrie de característiques formals que cal tenir en compte. Generalment, quan es tracta d'una entrevista publicada en un diari o revista, sempre hi ha una introducció del personatge entrevistat on es recullen les dades biogràfiques i professionals més importants. Aquest fragment s'ha d'escriure en un cos de lletra diferent de la resta de l'entrevista. Tot seguit comença el text. Les preguntes que es fan al personatge s'escriuen amb un format de lletra diferent de les respostes i es presenta com un diàleg entre l'autor i l'entrevistat. Així, cal posar a l'inici de cada intervenció un guió, a diferència dels fragments en que l'autor es dirigeix a nosaltres.

El qüestionari Proust

A continuació us presentem una mostra d'una de les modalitats de l'entrevista: l'entrevista amb fórmules ja establertes (o "qüestionari Proust"), una espècie de test psicològic que pot servir per posar de relleu la manera de pensar de l'entrevistat, les respostes del qual han de ser breus.

Observeu les respostes que Eduard Boet va donar a aquest qüestionari:

Eduard Boet va començar a treballar a TV3 des que el canal autonòmic es va posar a caminar. Avui dirigeix el programa A tot Esport que s'emet els dijous al vespre. Al mateix temps combina la seva aparició en aquest programa amb algunes retransmissions esportives en directe, com és el cas dels partits de futbol. La revista ARA ha aconseguit que Eduard Boet es retrati amb aquest qüestionari.

- 1.- El principal tret del meu caràcter.**
La tranquil.litat.
- 2.- La qualitat que desitjo en un home.**
L'Honestedat.
- 3.- La qualitat que prefereixo en una dona.**
L'honestedat i la tendresa.
- 4.- Allò que més aprecio en els meus amics.**
El respecte.
- 5.- El meu principal defecte.**
La introversió.
- 6.- La meva ocupació preferida.**
La meva feina.
- 7.- El meu somni de grandesa.**
Somnio despert, no faig castells a l'aire.
- 8.- Quina seria la meva major desgràcia.**
Decebre la gent que conec
- 9.- Què voldria ser.**
Una persona.
- 10.- On voldria viure.**
Barcelona més que mai.
- 11.- El color que prefereixo.**
Vermell.
- 12.- La flor que més m'agrada**
La que em regalín.
- 13.- L'ocell que prefereixo.**
La gavina.
- 14.- Els meus autors preferits en prosa.**
Pere Calders i Carme Riera.
- 15.- Els meus poetes predilectes.**
Miquel Martí i Pol i Joan Salvat Papasseit.
- 16.- Els meus herois de ficció.**
Hèrcules Poirot.
- 17.- Les meves heroïnes favorites de ficció.**
Mafalda.
- 18.- Els meus compositors preferits.**
Lluís Llach.
- 19.- Els meus herois a la vida real.**
Francesc Llairet.
- 20.- Les meves heroïnes històriques.**
Les dones discriminades per raó del seu sexe.
- 21.- Els meus noms favorits.**
Isis, el nom de la meva filla.
- 22.- Quins caràcters històrics desprecio més.**
El feixisme.
- 23.- Què rebutjo per sobre de tot.**
La violència.
- 24.- Quin fet militar admiro més.**
Cap.

25.- Quina reforma admiro més.

Encara no s'ha fet.

26.- Quines qualitats naturals voldria tenir.

Cap que no tingui ara.

27.- Com m'agradaria morir.

No em penso suïcidar.

28.- Estat present del meu esperit.

Embolicat.

29.- Fets que m'inspiren més indulgència.

Els crims passionals.

30.- El meu lema.

No patiu que no passarà res que impedeixi dormir aquell qui té el son plàcid (una frase d'una cançó d'en Pi de la Serra).

Classes de missatges escrits

Recorda que un **missatge escrit** és la informació que emetem quan escrivim i que rebem quan llegim.

Aquest tipus d'informació pot ser: **breu** o **extensa**, segons el tipus de text o document que escrivim, i **informal** o **formal** segons a qui vagi dirigit el missatge.

Generalment els missatges o textos escrits presenten formes diferents segons la situació comunicativa en què ens trobem i la intenció que tenim en escriure un missatge.

Segons la **situació comunicativa i la funció** classificarem els missatges escrits en:

- **Comunicació personal:** notes, cartes, dedicatòries, diari personal
- **Comunicació escolar:** exàmens, treballs, resums, esquemes, comentaris
- **Comunicació laboral:** carta de sol·licitud de treball, currículum vitae, instàncies, reclamacions, impresos
- **Comunicació periodística:** notícia, crònica, entrevista, reportatge, editorial, carta d'opinió

Segons el **grau de formalitat** de la situació comunicativa classificarem aquests missatges escrits en:

- **Formals:** exàmens, treballs, resums, esquemes, comentaris, cartes de sol·licitud de treball, instàncies, reclamacions, impresos, anuncis
- **Informals:** notes, cartes personals, dedicatòries, diari personal

En qualsevol situació comunicativa escrita cal que tinguem presents els següents punts:

- Amb qui ens comuniquem per escrit o **a qui ens dirigim (és a dir, el destinatari)**. L'edat del destinatari, si és gran o jove; el grau de coneixença, si és conegut o desconegut; el càrrec que ocupa, etc.
- La **intenció** o allò que ens proposem quan escrivim. Segons si sol·licitem un lloc de treball, si expressem sentiments (tristesa, alegria, ràbia, etc.), si opinem sobre

temes, si expliquem uns fets, si deixem unes instruccions escrites, si descrivim un paisatge, si reproduïm una conversa, etc.

- El **tipus de missatge** (entrevista, instància, nota breu, carta, currículum, etc.) i si és espontani o informal o bé preparat. i formal.

La descripció

Per explicar a algú com és el nostre professor, el lloc on hem anat de vacances o el vestit que ens hem comprat utilitzem la **descripció**. Per fer-la **seleccionem la informació** i diem les **característiques** d'allò que hem triat. La descripció la utilitzem amb molta freqüència. La trobem també formant part d'una novel·la o d'un conte, per exemple quan se'ns dona informació detallada d'un personatge, d'un lloc o d'una situació.

Si ens proposem de veure com fer una descripció, hauríem de tenir en compte els següents punts:

- Comencem per una **observació de la realitat** per a la qual cosa podem utilitzar una enumeració d'elements i les seves característiques: com és la forma, la mida, el color, la textura, el so, el gust, etc.
- **Seleccionem** d'allò que observem el que ens sembla més important o més significatiu i deixem de banda les coses que considerem que no aporten informació rellevant.
- **Organitzem** allò que hem seleccionat de manera que la persona que ens escolta (si fem una descripció oral) o que ens llegeix (si fem una descripció escrita) entengui realment el que estem dient o escrivint. Podem fer una organització de dalt a baix, de dins a fora, de dreta a esquerra, del més important al menys important, etc.
- I finalment ho transmetem, bé oralment, bé per escrit.

Si la descripció s'aproxima a la realitat direm que és **objectiva** mentre que si expressem les sensacions que allò que estem descrivint ens suggereix direm que és **subjectiva**. A la **novel·la** és on abunden més les descripcions. Normalment és el narrador qui ens les presenta, però també les podem trobar expressades per un dels personatges.

Podem trobar descripcions diverses:

- Descripcions de personatges:

Si les descripcions són de persones, es poden fer tenint en compte les seves característiques físiques (descripció física), les característiques psicològiques (descripció psicològica) o les característiques de les seves actuacions (descripció moral). Si en llegir la novel·la, és el mateix narrador o un personatge qui ens parla de tots aquests aspectes, direm que la **caracterització** és **directa**. Però de vegades, la caracterització dels personatges no se'ns presenta explícitament i som nosaltres els qui ens anem imaginant el personatge, bé per les coses que fa, bé per les coses que pensa; aquest tipus de **caracterització** s'anomena **indirecta**.

- Descripcions de llocs, escenaris o espais
- Descripcions de temps
- Descripcions de situacions, etc.

Però la descripció no és exclusiva de la novel·la –el gènere narratiu per excel·lència– també la podem trobar a la **poesia** si se'ns descriu un paratge o una persona, i també al **teatre**, fonamentalment a les acotacions inicial on l'autor fa una caracterització dels personatges, de l'escenari, de la vestimenta, etc.

El resum

Llegiu atentament el text següent:

"De totes les històries que s'han explicat prop de les llars de foc, les que semblen més allunyades i les que estan més a prop de desaparèixer són les llegendes. Les llegendes són narracions que tenen protagonistes molt individualitzats, de caràcter heroic, que van realitzar proeses prodigioses en un temps mític ¹ i indefinit. D'ells o d'elles, la llegenda ens n'explica els prodigis més que no pas la seva manera de viure o de fer els dies de cada dia. I també, molt sovint ens explica el lloc en què tot això va succeir. De llegendes n'hi ha de moltes menes. N'hi ha que expliquen històries d'ànimes en pena, o històries miraculoses, o històries de tresors amagats, o històries de poders malèfics. Aquestes són les autènticament populars. Però després hi ha també les llegendes literàries, com la de Sant Jordi o la de Prometeu, que són fruit de la popularització de l'obra literària d'algun poeta o monjo. (...)"

Conta que contaràs, La Galera. Cavall fort

A continuació exposarem els passos que hem seguit per fer el resum del text que acabeu de llegir:

- **Hem subratllat les idees més importants del text de tal manera que llegint en veu alta allò que s'ha subratllat qui ens escolti entengui el contingut del text:**

"De totes les històries que s'han explicat prop de les llars de foc, les que semblen més allunyades i les que estan més a prop de desaparèixer són les llegendes. Les llegendes són narracions que tenen protagonistes molt individualitzats, de caràcter heroic, que van realitzar proeses prodigioses en un temps mític i indefinit. D'ells o d'elles, la llegenda ens n'explica els prodigis més que no pas la seva manera de viure o de fer els dies de cada dia. I també, molt sovint ens explica el lloc en què tot això va succeir. De llegendes n'hi ha de moltes menes. N'hi ha que expliquen històries d'ànimes en pena, o històries miraculoses, o històries de tresors amagats, o històries de poders malèfics. Aquestes són les autènticament populars. Però després hi ha també les llegendes literàries, com la de Sant Jordi o la de Prometeu, que són fruit de la popularització de l'obra literària d'algun poeta o monjo. (...)"

¹Relatiu a *mite*: narració fabulosa purament inventada.

- **Hem fet l'esquema de les idees subratllades:**

Les llegendes són narracions	allunyades de nosaltres a punt de desaparèixer	
	que passen en un temps	mític indefinit
	amb protagonistes	individuals heroics
	N'hi ha de dos tipus	de caràcter popular (amb elements fantasiosos)
	D'origen literari	(a partir d'una obra literària)

- **A partir de l'esquema anterior hem redactat el resum amb les nostres paraules:**

Les llegendes són unes narracions que sentim molt lluny de nosaltres i que corren el risc de desaparèixer. Aquestes històries passen en temps no concrets i mítics. Els seus protagonistes actuen generalment sols i els veiem com uns autèntics herois. Hi ha dos tipus de llegendes. D'una banda les d'arrel més popular –sovint amb molts elements fantàstics- i de l'altra, les d'origen literari, que estan basades en obres escrites que es van popularitzar.

Recordeu els punts següents quan resumeu un text:

- No copieu literalment el text original.
- La llargada del resum ha de ser aproximadament 1/4 de l'extensió de l'original.
- No parleu del text en 3a persona (exemple: "Aquest text ens diu que..."), sinó que heu d'escriure el resum amb el vostre propi estil i sense passar-lo per cap filtre: allò que el text diu, però més curt.
- Per tant, no hi heu de posar res de la vostra pròpia collita, heu de ser fidels a l'original... no us inventeu allò que el text no digui.

8. Llengua oral i llengua escrita

Ara estudiarem de forma esquemàtica les relacions i les diferències entre la comunicació oral i la comunicació escrita.

Relacions

- La comunicació oral i escrita tenen com a objectiu la transmissió d'un missatge i l'intercanvi d'informació.
- En qualsevol acte de comunicació, oral o escrita, hi intervenen els elements següents: l'emissor, el receptor, el missatge, el canal, el codi, el context i la situació comunicativa.
- Un acte de comunicació oral o escrit ha de reunir les propietats següents: coherència, cohesió i adequació
- En qualsevol situació comunicativa, oral o escrita, cal que tinguem present:

Amb qui ens comuniquem o **a qui ens dirigim**. L'edat del receptor (si és gran o jove); el grau de coneixença (si és conegut o desconegut); el càrrec que ocupa, etc.

La intenció, és a dir allò que ens proposem quan escrivim: sol·licitar un lloc de treball, expressar sentiments (tristesa, alegria, ràbia...), opinar sobre un tema, etc.

El tipus de missatge (conversa, debat, examen, entrevista, carta, exposició, etc.) i si és espontani i informal o bé si és preparat i formal.

Diferències

Llengua oral	Llengua escrita
a) Fem servir un codi___ de signes orals (vocàlics i consonàntics). Aquests signes o sons es transformen en paraules, en oracions i/o textos orals, segons com els combinem.	a) Fem servir un codi de signes escrits (vocàlics i consonàntics). Aquests signes o lletres es transformen en paraules, en oracions i/o textos escrits, segons com els combinem.
b) Un <u>missatge oral</u> és la informació que emetem quan parlem i que rebem quan escoltem.	b) Un <u>missatge escrit</u> és la informació que volem transmetre quan escrivim i que rebem o comprenem a través de la lectura.
c) Canal auditiu: expresseu els missatges orals mitjançant la veu i els comprenem amb l' oïda .	c) Canal visual:Expresseu els missatges escrits mitjançant un full de paper o a través d'una pantalla d'ordinador i els comprenem amb la vista .
d) La majoria de missatges orals que emetem solen ser <u>espontanis</u> .	d) La majoria de missatges escrits que emetem solen ser més <u>preparats</u> .
e) L' <u>emissor</u> pot rectificar, però no pas esborrar el que ha dit.	e) L' <u>emissor</u> pot rectificar i esborrar el text escrit, tantes vegades com vulgui.
f) L'acte comunicatiu oral és immediat en el temps i en l'espai.	f) L'acte comunicatiu escrit és diferit en el temps i en l'espai.

<p>g) Els gestos de les mans, dels braços, de les espatlles, del cap, etc., els moviments dels ulls, del nas, dels llavis, etc., són signes no verbals que tenen significat i que serveixen per a reforçar o reemplaçar la comunicació oral.</p>	<p>g) El tipus de lletra, el suport que es fa servir: manual o tipogràfic, la distribució de la lletra en l'espai, els marges, el subratllat, el format del document, el tipus de paper, les imatges, etc., són signes no verbals que reforcen la intenció comunicativa escrita.</p>
<p>h) És més rica en entonacions.</p>	<p>h) Els signes de puntuació no poden transcriure amb exactitud les entonacions pròpies de la llengua oral.</p>

9. La comunicació escrita

El text escrit

Els textos escrits han de ser coherents, adequats i cohesionats. Ara veureu quines característiques han de reunir els textos per complir aquestes tres premisses imprescindibles perquè estiguin ben construïts.

1. Coherència

Un text coherent és un text ben construït, entenedor, clar i lògic. Les informacions o idees hem de seleccionar-les i ordenar-les amb sentit. És ha dir hem d'organitzar-les de forma entenedora i lògica.

Per exemple, si voleu fer una festa, per celebrar el vostre aniversari, necessitareu organitzar-la, preparar-la i seguir unes passes ordenades per tal d'aconseguir una bona festa i que tothom s'ho passi d'allò més bé. De la mateixa manera passa, quan hem de redactar un escrit, amb la intenció o finalitat que sigui, caldrà organitzar-lo i preparar-lo per tal que la informació sigui ordenada de forma lògica i resulti entenedor. La divisió del text en **paràgrafs** ens facilitarà l'organització formal de les idees.

Convé que recordeu que la Coherència és una condició indispensable que ha de tenir un text perquè sigui entenedor, clar i lògic i és necessària perquè les informacions o idees escrites s'organitzin de forma lògica i així el text es pugui entendre.

2. Cohesió

Quan escrivim un text, sigui del tipus que sigui, cal unir o connectar bé les frases a través dels diferents tipus de lligams que ofereix la llengua, per tal que quedi ben lligat o cohesionat.

Els lligams més utilitzats són:

Les preposicions	a, amb, de, en, per, etc. Exemple: Venia a veure la Rosa..
Les conjuncions	i, ni, que, però, sinó, com, doncs, etc. Exemple: Va arribar i va caure.
Concordança de gènere, nombre i persona	masculí, femení, singular, plural, primera, segona i tercera persona. Exemple: <i>Aquelles persones se sentien perdudes i abandonades.</i>
Els pronoms	ho, hi, li, la, lo, els, ens, etc. Exemple: Va comprar llibres i me'ls va ensenyar.
Els lligams de lloc	aquí, allà, a dalt i a baix, davant i darrera, més amunt i més avall, etc. Exemple: Aquí estudiem i allà juguem.
Els lligams de temps	en primer lloc, finalment, quan, abans que, sempre que, després que, mentre (que), tan aviat com, fins que Exemple: Vindré abans que tornis.

Convé que recordeu que la cohesió és un condició indispensable que ha de tenir un text per tal d'assegurar-ne la comprensió global i per tant les frases o oracions s'han d'unir o connectar entre elles perquè el text sigui coherent

3. Adequació

La llengua permet de dir o d'escriure una mateixa idea o fet de maneres diferents a través de registres diversos. Els registres bàsics són: culte, estàndard i col·loquial.

Llegiu aquestes notes breus:

<p>Mercè, no sé què fots! No hi ets mai. Mira, ja t'espavilaràs. He guillat cap al concert. Busca'm a prop de la columna.</p> <p style="text-align: right;">Toni</p>	<p>Mercè, es fa tard i no puc esperar-te més. Ho sento. T'aviso que he començat a passar cap al concert. Em trobaràs a la columna.</p> <p style="text-align: right;">Antoni</p>	<p>Mercè, són 2/4 de nou i el concert és a punt d'iniciar-se. Lamento sincerament no poder-te esperar. Crec que em localitzaràs fàcilment. Em situaré davant de la columna.</p> <p style="text-align: right;">Antoni</p>
--	---	--

Després de llegir les tres notes reflexioneu sobre les preguntes següents:

- Ens expliquen totes tres un mateix fet?
- Què s'hi explica?
- Quina nota ens indica més l'actitud de l'emissor? Per què?
- Quina utilitza exclamacions?
- Quina consideres més precisa?
- Quina o quines considereu més formal/s? Per què?
- Per què les han escrit amb paraules diferent?

Sobre l'adequació convé que recordeu:

- És una condició indispensable que ha de tenir un text per tal que s'adeqüi a la situació comunicativa: formal o informal.
- La llengua permet de dir o escriure una mateixa idea o fet de maneres diferents a través de registres diversos. Els registres bàsics són: culte, estàndard o col·loquial.